

Foreign Relations of the United States: Diplomatic Papers, The Conferences at Cairo and Tehran, 1943, US Department of State, Office of the Historian, *pages 590-593*

- - -

THE PRESIDENT then said he would like to take up the question of Finland. He said that he wished to help in every way to get Finland out of the war, and he would like to have the views of Marshal Stalin.

MARSHAL STALIN replied that recently the Swedish Minister for Foreign Affairs, Boheman,¹² had inquired of the Soviet Ambassador in Stockholm¹³ as to what were the Soviet Union's intentions regarding Finland, saying that the Finns were afraid that the Russians intended to make good the Russian promise and destroy the independence of Finland, and added that the Finns would like an opportunity to talk to the Russians.

The reply from Moscow was to the effect that Russia had no designs on the independence of Finland, if Finland by its behaviour did not force Russia to do so. Also that the Soviet Government had no objection to the Finns coming to Moscow for conversations, but would like to have the conditions in [on?] which the Finns would negotiate, in advance.

He added that only today they had had word of a Finnish reply through the Swedish [*Swedes*], but did not yet have the full text. The gist of the reply was, however, to the effect that the Finns desired to take as a basis the 1939 frontier, and made no mention of disassociation from Germany. Stalin said in his opinion that this unacceptable reply indicated that the Finns were not anxious to conduct serious negotiations, since they knew that such conditions would be unacceptable.

THE PRESIDENT said that the Marshal's statement had been most interesting, but also unsatisfactory.

MARSHAL STALIN replied that the Finnish ruling groups obviously had hopes still of a German victory.

THE PRESIDENT inquired whether Marshal Stalin thought it would be any help if the United States suggested that the Finns send a delegation to Moscow.

MARSHAL STALIN said he personally had no objections.

THE PRIME MINISTER outlined the change in his own and British feeling that had occurred toward Finland from 1939 to the present as a result of the Finnish associations and the German attack on Russia. He said that Great Britain was at war with Finland, and the first consideration was that the city of Leningrad would be secure, and also that the position of the Soviet Union as the leading naval and air power in the Baltic Sea should likewise be secure.

He said, on the other hand, he would greatly regret to see anything done to impair the independence of Finland, and would therefore welcome the Marshal's statement on that point. He went on to say that an indemnity would not be much good from a country as poor as Finland.

MARSHAL STALIN expressed disagreement, and said that payments in kind over a period of from 5 to 8 years, such as timber, paper and other materials, would cover some of the damage done by Finland during the war, and that the Soviet Government intended to demand such reparation.

MR. CHURCHILL developed at some length the reasons why he did not consider reparations, in regard to such a country as Finland, either desirable or feasible. And he said in his ears there was an echo of the slogan "No Annexations and No Indemnities".

MARSHAL STALIN laughed, and replied that he had already told Mr. Churchill that he was becoming a Conservative.

THE PRIME MINISTER stated that he attached a great importance to Finland's being out of the war and Sweden's being in, at the moment of the great attack in May.

To which STALIN expressed assent.

THE PRESIDENT then inquired whether Marshal Stalin thought that the Finns could expel the Germans from their country by their own efforts.

MARSHAL STALIN replied that there were 21 Finnish divisions on the Soviet front, and that while they were expressing their desire to negotiate, they had recently increased their divisions to this number from 16.

MARSHAL STALIN agreed on the desirability of getting the Finns out of the war, but not at the expense of the interests of the Soviet Union.

MR. MOLOTOV pointed out that for 27 months the Finns and the Germans had had Leningrad under artillery fire.

THE PRESIDENT said that according to his information the Finns were willing to remove the frontier a long distance from Leningrad, but hoped to have Vivorg [*Viborg*] (MARSHAL STALIN interrupted to say that this was impossible). THE PRESIDENT went on to say that Hango should be demilitarized and made into a bathing beach.

THE PRIME MINISTER said he did not wish to press his Russian friends, but he would like to know what their conditions were; that the British Government was leaving the initiative entirely in the hands of the Russians.

MARSHAL STALIN replied that in February the Soviet Government had told the United States Government what the conditions were, and the British Government had been likewise informed, and that since the United States Government did not transmit these terms to the Finns it was obvious that it was not believed that the Finns would accept them.

THE PRESIDENT agreed that at that time it was felt that the Finns would not go along with any proposals.

MARSHAL STALIN said that the Treaty of 1940¹⁴ was broken and must be restored, but if Hango were belonging to the Finns he was willing to accept Petsamo instead, which would give them a common boundary with Norway. He added that Petsamo had been in the first instance a gift from Russia to Finland.

THE PRIME MINISTER said that the British Government desired first of all to see the Soviet Government satisfied with the border in the west, and secondly would like to see Finland remain independent.

MARSHAL STALIN thought that it was all right to let the Finns live as they wished, but they must pay half of the damages they had caused.

THE PRESIDENT asked if it would be helpful if the Finns would go to Moscow without any reservations or conditions.

MARSHAL STALIN replied that if there was no prospect of success, such a move might play right into the hands of the Germans, since the reactionary group in Finland would exploit such a failure and pretend that it was impossible to talk with the Russians. He added, however, that if the President insisted, let the Finns come to Moscow, but who could they send?

MR. CHURCHILL interjected that the British Government was not insistent on anything regarding the Finns.

MARSHAL STALIN said that allies could occasionally use pressure on one another, and repeated that if the President thought it was worthwhile, an attempt might be made.

THE PRESIDENT said that in his opinion the present Finnish Government was pro-German, and that nothing could be done with them, but that it might be possible to send other Finns.

MARSHAL STALIN replied that of course that would be better, that they had no objection to anyone the Finns wanted to send, even Ruti

[*Ryti*], or even, he added, the devil himself. STALIN then outlined the Soviet terms, as follows:

1. The restoration of the Treaty of 1940, with the possible exchange of Petsamo for Hango. However, whereas Hango had been leased, Petsamo would be taken as a permanent possession.
2. Compensation for 50% of the damage done to the Soviet Union by the Finns, the exact amount to be discussed.
3. Break with Germany, and the expulsion of Germans from Finland.
4. Reorganization of the army.

THE PRIME MINISTER and MARSHAL STALIN entered into a friendly discussion as to the advisability of reparations from Finland, and MARSHAL STALIN made clear his determination that Finland should pay.¹⁵

The meeting adjourned until 6 o'clock.

[Annex]¹⁶

12 Erik Boheman was Secretary-General of the Swedish Foreign Office.

13 Mme. Alexandra Mikhailovna Kollontay.

14 For an English translation of the Finnish-Soviet Treaty of Peace, signed at Moscow March 12, 1940, see the Department of State *Bulletin*, vol. II, April 27, 1940, p. 453.

15 For a post-Conference reference to this discussion, see Harriman's telegram 43, January 6, 1944, post, p. 865 [Pg. 865 includes portions of Doc. 540 and Doc. 541] .

16 This memorandum appears in the Bohlen collection, without any heading, immediately after the minutes of the luncheon meeting.

[Käännös/PK Rooseveltin, Stalinin ja Churchillin Teheranin keskustelun 1.12.1943 Suomea koskevasta osuudesta]

- - - PRESIDENTTI sanoi sitten, että haluaisi ottaa esiin Suomen kysymyksen. Hän kertoi, että hän haluaisi auttaa kaikin tavoin saadakseen Suomen irti sodasta ja haluaisi kuulla marsalkka Stalinin näkemykset.

MARSALKKA STALIN vastasi, että äskettäin Ruotsin ulkoministeri Boheman¹² - oli kysynyt Neuvostoliiton Tukholman suurlähettiläältä¹³, mitkä Neuvostoliiton aikomukset Suomea koskien olivat, todeten, että suomalaiset pelkäävät, että venäläiset aikovat toteuttaa Venäjän aikomuksen ja tuhota Suomen itsenäisyyden ja lisäksi, että suomalaiset haluaisivat mahdollisuuden puhua venäläisten kanssa.

Moskovan vastaus oli, että Venäjällä ei ollut suunnitelmia Suomen itsenäisyyttä koskien, ellei Suomi käytöksellään pakottaisi Venäjää tekemään niin. Edelleen, neuvostohallitus ei vastusta suomalaisten tuleamista Moskovaan keskusteluja varten, mutta se haluaisi saada etukäteen ne ehdot, joista suomalaiset haluavat keskustella.

Hän lisäsi, että vasta tänään heillä on ollut kerrottu tieto Suomen Ruotsin kautta tulleesta vastauksesta, mutta heillä ei vielä ollut koko tekstiä. Vastauksen henki oli kuitenkin se, että suomalaiset halusivat ottaa pohjaksi vuoden 1939 rajan, eivätkä he maininneet irtautumista Saksasta. STALIN sanoi mielipiteenään, että tämä hyväksymiskelvoton vastaus osoitti, että suomalaiset eivät olleet innokkaita käymään vakavia neuvotteluja, koska he tiesivät, että sellaisia ehtoja ei voida hyväksyä.

PRESIDENTTI sanoi, että marsalkan lausunto oli ollut mitä mielenkiintoisin, mutta myös epätydyttävä.

MARSALKKA STALIN vastasi, että suomalaisilla hallitsevilla ryhmillä oli selvästi vielä toiveita Saksan voitosta.

PRESIDENTTI kysyi, olisiko marsalkka Stalin ajatellut, että sellaisesta olisi jotakin apua, jos Yhdysvallat ehdottaisi suomalaisille valtuuskunnan lähettämistä Moskovaan.

MARSALKKA STALIN kertoi, että hänellä ei henkilökohtaisesti ollut mitään sitä vastaan.

PÄÄMINISTERI kuvasi yleisellä tasolla muutosta omassa ja brittien mielipiteessä, joka oli tapahtunut Suomea kohtaan vuodesta 1939 nykyhetken seurauksena Suomen liittosuhteista ja Saksan hyökkäyksestä Venäjälle. Hän kertoi, että Iso-Britannia on sodassa Suomen kanssa, ja ensiksi on huolehdittava siitä, että Leningradin kaupunki olisi turvassa ja myös siitä, että Neuvostoliiton aseman Itämeren johtavana laivasto- ja ilmailuvaltana tulisi olla samoin turvattu.

Hän sanoi toisaalta olevansa erittäin pahoillaan siitä, jos hän näkisi tapahtuvan jotakin, joka heikentää Suomen itsenäisyyttä ja siksi hän mielellään kuulisi marsalkan näkemyksen asiasta. Hän jatkoi, että vahingonkorvaus ei olisi hyväksi niin köyhästä maasta kuin Suomi.

MARSALKKA STALIN ilmaisi erimielisyytensä ja totesi, että jonkinlaiset maksusuoritukset 5–8 vuoden ajan, kuten vaikkapa puutavara, paperi ja muut materiaalit, kattaisivan osan Suomen sodan aikana aiheuttamista vahingoista ja että Neuvostoliiton hallitus aikoo vaatia sellaisia vahingonkorvauksia.

HRA CHURCHILL toi jossakin määrin esille syitä, miksi hän ei pitänyt sotakorvauksia sellaisesta maasta kuin Suomi, toivottavana tai soveltuvina. Ja hän sanoi, että hänen korvissaan kuuluu kaiku iskulauseesta "Ei

alueliitoksia ja ei korvauksia".

MARSALKKA STALIN nauroi ja vastasi, että hän oli jo kertonut herra Churchillille olevansa tulossa konservatiiviksi.

PÄÄMINISTERI totesi pitävänsä tärkeänä Suomen poistumista sodasta ja Ruotsin olevan mukana toukokuun suuren hyökkäyksen hetkellä.

Jolle STALIN antoi suostumuksensa.

PRESIDENTTI tiedusteli sitten, oliko marsalkka Stalin sitä mieltä, että suomalaiset voisivat karkottaa saksalaiset maasta omin voimin.

MARSALKKA STALIN vastasi, että Neuvostoliiton rintamalla oli 21 suomalaista divisioonaa, ja vaikka he ilmaisivat halunsa neuvotella, he olivat äskettäin kasvattaneet divisioonansa tähän määrään 16:sta.

MARSALKKA STALIN oli yhtä mieltä siitä, että suomalaiset tulisi saada pois sodasta, mutta ei Neuvostoliiton etujen kustannuksella.

HRA MOLOTOV huomautti, että suomalaiset ja saksalaiset olivat pitäneet Leningradia tykkitulen alla 27 kuukauden ajan.

PRESIDENTTI sanoi, että hänen tietojensa mukaan suomalaiset olivat halukkaita siirtämään rajan kauas Leningradista, mutta toivoivat voivansa pitää Vivorgin [Viipurin]. MARSALKKA STALIN keskeytti sanoakseen, että tämä oli mahdotonta). PRESIDENTTI jatkoi, että Hanko olisi demilitarisoitava ja siitä tulisi tehdä uimaranta.

PÄÄMINISTERI sanoi, että hän ei halua painostaa venäläisiä ystäviään, mutta haluaisi tietää, mitkä heidän ehtonsa olisivat; mutta että Britannian hallitus on jättämässä aloitteen teon kokonaan venäläisten käsiin.

MARSALKKA STALIN vastasi, että Neuvostoliiton hallitus oli helmikuussa ilmoittanut Yhdysvaltojen hallitukselle, mitkä ehdot ovat ja että Britannian hallitusta on samoin informoitu. Koska Yhdysvaltojen hallitus ei toimittanut näitä ehtoja suomalaisille, oli ilmeistä, että se ei uskonut suomalaisten hyväksyvän niitä.

PRESIDENTTI myönsi, että tuolloin katsottiin, että suomalaiset eivät suostu mihinkään ehdotukseen.

MARSALKKA STALIN kertoi, että vuoden 1940 sopimus¹⁴ on rikottu ja että se on palautettava voimaan, mutta jos Hangon tulisi kuulua suomalaisille, hän oli halukas hyväksymään sen sijaan Petsamon, mikä antaisi heille yhteisen rajan Norjan kanssa. Hän lisäsi, että Petsamo oli alunperin ollut lahja Venäjältä Suomelle.

PÄÄMINISTERI sanoi, että Britannian hallitus halusi ennen kaikkea nähdä, että Neuvostoliiton hallitus olisi tyytyväinen länsirajaan, ja toiseksi, että Suomi pysyy itsenäisenä.

MARSALKKA STALIN katsoi, että hänelle sopii antaa suomalaisten elää haluamallaan tavalla, mutta heidän on maksettava puolet aiheuttamistaan vahingoista.

PRESIDENTTI kysyi, olisiko hyödyllistä, jos suomalaiset menisivät Moskovaan ilman varauksia tai ehtoja.

MARSALKKA STALIN vastasi, että jos menestymismahdollisuuksia ei ole, tällainen siirto pelaisi suoraan saksalaisten käteen, koska Suomen taantumuksellinen ryhmä tulisi käyttämään hyödyksi tällaista epäonnistumista ja antaisi ymmärtää, että venäläisten kanssa on mahdotonta puhua. Hän lisäsi kuitenkin,

että jos presidentti vaatii, tulkoot suomalaiset Moskovaan, mutta keitä he voisivat lähettää?

HRA CHURCHILL sanoi väliin, että Ison-Britannian hallitus ei ole vaatimassa mitään suomalaisia koskien.

MARSALKKA STALIN sanoi, että liittolaiset voisivat toisinaan käyttää painostusta toisiinsa, ja toisti, että jos presidentti piti sitä kannattavana, voidaan yrittää.

PRESIDENTTI kertoi, että hänen mielestään nykyinen Suomen hallitus oli saksalaismyönteinen ja ettei heidän kanssaan voida tehdä mitään, mutta voisi olla mahdollista lähettää muita suomalaisia.

MARSALKKA STALIN vastasi, että tämä olisi tietysti parempi, mutta ettei heillä ollut mitään ketään sellaista vastaan, jonka suomalaiset haluaisivat lähettää, edes Rutia [Ryti] tai edes, hän lisäsi, itse paholaista vastaan. STALIN linjasi sitten Neuvostoliiton ehdot seuraavasti:

1. Vuoden 1940 sopimuksen voimaansaatto vaihtamalla Hanko mahdollisesti Petsamoon. Vaikka Hanko oli määräaikaisvuokrattu, Petsamo otetaan pysyvään omistukseen.
2. Korvataan 50 prosenttia suomalaisten Neuvostoliitolle aiheuttamista vahingoista, tarkasta määrästä keskustellaan.
3. Suhteiden katkaisu Saksan kanssa ja saksalaisten karkottaminen Suomesta.
4. Armeijan uudelleenorganisointi.

PÄÄMINISTERI ja MARSALKKA STALIN ryhtyivät ystävälliseen keskusteluun Suomen sotakorvauksia koskevien neuvojen antamisesta, ja MARSALKKA STALIN teki selväksi päättävyytensä siitä, että Suomen tulee maksaa.¹⁵

Kokous keskeytettiin klo 18:aan asti.

[Liite]¹⁶

¹² Erik Boheman oli Ruotsin ulkoministeriön hallitussihteeri

¹³ Mme Alexandra Mihailovna Kollontay.

¹⁴ Suomen-Neuvostoliiton rauhansopimuksen englanninkielinen käännös, allekirjoitettu Moskovassa 12. maaliskuuta 1940, katso USA:n ulkoministeriön Tiedonantoja (*Bulletin*), osa II, 27. huhtikuuta 1940, s. 453.

¹⁵ Katso konferenssin jälkeinen viittaus tähän keskusteluun Harrimanin sähke 43, 6. tammikuuta 1944, *jälkiasiakirjat*, s. 865 [s. 865 sisältää osia asiakirjoista 540 ja 541].

¹⁶ Tämä muistio esiintyy Bohlen-kokoelmassa ilman mitään otsikkoa välittömästi lounaskokouksen pöytäkirjojen jälkeen.